

APPENDIX QUARTÆ CONTROVERSIAE

De Bellarmini canonisatione.

Quam profulit et defendit doctrinam Bellarminus de Ecclesia, de summo Pontifice et de Concilio, non solum non prohibita est nisi inconsulto, sed etiam auctor in canonisationis causam introductus est. De quo hæc habet P. Henricus Ramière in opusculo cui titulus : *L'abbé Gratry, le pseudo-Isidore et les défenseurs de l'Eglise Romaine*, pag. 19 : « Nous avons recueilli des renseignements précis relativement à la cause de béatification du cardinal Bellarmin. Cette cause était déjà très-avancée au temps de Benoît XIV ; tous les procès préparatoires étaient heureusement terminés ; les écrits, sévèrement examinés, avaient été déclarés sans reproche ; les trois congrégations préparatoires avaient établi que le serviteur de Dieu avait possédé à un degré héroïque, toutes les vertus théologiques et morales ; il ne restait plus qu'à dresser le décret, quand une lettre du cardinal de Tenices à Benoît XIV vint tout ar-

rêter, par la crainte d'accroître l'acharnement du gouvernement et des parlements français. Aujourd'hui que, grâce à Dieu, les gouvernements ne se mêlent plus d'entraver les causes de béatification, rien ne s'opposerait à ce que celle du vénérable cardinal Bellarmin fut reprise ; et il suffirait pour cela, peut-être, que la confiance des chrétiens obtint, par son intercession, quelque miracle signalé. N'est-il pas permis de croire que Dieu ne refuserait pas ces miracles, s'ils étaient instamment demandés, pour glorifier celui qui a si vaillamment défendu les prérogatives de son vicaire, et qui, à cause de cela même, est aujourd'hui si injustement attaqué. »

A Deo flagitamus ut, intercedente Bellarmino, edantur hæc miracula, et, si Deus ita permiserit, a Summo Pontifice, supplicii libello, quæremus ut supradictæ canonisationis iterum causa sumatur.

QUINTA CONTROVERSIA GENERALIS

DE MEMBRIS ECCLESIAE

TRIBUS LIBRIS EXPLICATA

PRÆFATIO

Ecclesia Catholica, optime Lector, uni trinoque Deo militans, atque, ut Scripturæ loquuntur, terribilis, velut castrorum acies ordinata, tribus potissimum ordinibus militum, Christo auctore, distinguitur. Alii siquidem in hoc divino exercitu Clerici, alii Laici dicuntur. Quidam etiam sunt, tum ex Clericis, tum ex Laicis, qui certis symbolis ac functione ab utrisque distincti, tertium ordinem faciunt, ac Regulares, sive Monachi nominantur.

Ordo primus ac nobilissimus Clericorum vel Duces habet, vel Ducum ipsorum famulos et ministros. Licet enim Imperator Ecclesiæ primus ac summus, Christus ipse sit, tamen quod non solum in terris, sed etiam in caelis, et apud inferos magnos exercitus habeat, quodque solis cœlestibus præsentiam suam, ut par est, aspectabilem præbeat, Vicarium Imperatorem, ac Ducem exercitui, qui est in terris, Apostolum Petrum, ejusque successores summo cum imperio, et potestate præfecit. Ergo Romanus Pontifex hæres Apostolorum Principis, castra cœlestia in terris ducit, Christumque ipsum nobis mortalibus quodammodo representat.

Proximi sunt Episcopi, qui Tribunorum militarium locum sortiti, imperant etiam ipsi, non totis castris, sed agmini quisque suo. Siquidem in partem sollicitudinis, ut nostri loquuntur, vocati sunt, non in plenitudinem potestatis. Sub his Presbyteri, quos Parochos dicimus, quasi quidam Centuriones singulis cohortibus præsent; Diaconi, Subdiaconi, Lectores, atque Administri cæteri, vel signa atque aquilas gerunt, vel tubis, ac tympanis accendunt ad prælium, vel huc atque illuc celeriter discurrentes, mandata Imperatoris ac Ducum ad milites perferunt.

Porro Laici, hoc est, populus ipse fidelis, longe lateque toto campo diffusus, atque adversus Diabolum sub Christi signis in acie constitutus, quasi quadratum agmen efficit, atque statarias legiones. Omnes enim in

Baptismo ad Christi militiam nomen dederunt, ejusque caractere insigniti, Sacramentum perceperunt. Omnes per sacram Confirmationem ad prælium inuncti, crucis signo muniti, atque armis cœlestibus donati, instructique sunt. Denique, omnes de mensa Domini opulentissimo comæatu, amplissimæque mercedis pignore in Eucharistia percepto, bellum æternum Diabolo, atque omnibus ejus copiis indixerunt.

Jam vero Regulares ac Monachi, neque uno in loco degunt, neque iisdem muneribus destinantur, sed alii in montibus et turribus quasi vigiles quidam perpetuo excubant, et clamore prope assiduo hostes exterrent; alii tanquam devoti milites ante ipsam aciem longe progrediuntur, castraque hostilia audacter infestant; quidam etiam sunt, quos Anachoretas nominare solemus, qui divina quadam virtute præditi, seorsim a cæteris in aperto campo, locisque desertis ad singulare certamen hostem provocant, nec raro eundem Christi ope gloriose prosternunt.

Hæc igitur est Ecclesia Dei vivi, hæc sunt castra Sanctorum, tribus militum ordinibus ab ipsa Dei sapientia divino plane consilio disposita atque distincta, quæ quidem licet adversus omnes hostiles acies insuperabilia atque invicta consistant, neque ullam sive humanam, sive diabolicam vim sub omnipotentis Imperatoris præsidio pertimescant: non tamen Satanæ sibi ipse deest, circuit, quærit, observat, insidiatur, nullam nocendi elabi sinit opportunitatem. Non potest ille Dei exercitum proficere, conatur tamen, Non sperat victoriam, at non desinit lacessere. Non fundet unquam Christi copias, nec delebit, at confundere et perturbare novis ac variis stratagematum formis, et libris, et sermonibus hæreticorum, non cessat. Hinc enim hæretici hujus temporis plane omnes Clericos cum Laicis ita confundunt, ut ne nomen quidem Clericorum (de quo paulo post agemus) superesse patiantur.

Designant illi quidem certos homines, quibus docendi munus, Sacramentorumque administrationem permittunt, quos etiam Ecclesiæ Ministros vocant. At eos nec populis cum potestate præesse, nec legibus continentiae astringi, nec a tribunalibus politicis liberos esse volunt: Sed Laicorum more, jungere connubia, filios procreare, sæculi hujus negotia exercere, ad forum et judicia pertrahi, invitis etiam summis Antistitibus, jubent. Nam de consecratione, atque unctione Pontificum, de tiaris, infulis, pedis, de palliis, tunicisque sacratis, de corona capillorum, de reliquo apparatu, qui ad officium exornandum Ministrorum Dei, atque ad ornatum Ecclesiasticum a cultu profano distinguendum pertinet, nihil commemorare necesse est. Hæc enim omnia adeo confidenter aspernantur, ac de medio tollunt hæretici, ac si ea certissimis rationibus, cum ne proba-

biles quidem attulerint, superstitionem redolere Judaicam demonstrassent. Monachos autem in universum omnes, sive Anachoretæ, sive Cœnobia illi sint, nec minus omnia Monastica instituta, ritus, vota, consuetudines, vestes, functiones, et ipsa etiam vocabula execrantur. Neque aliud esse vult Calvinus lib. IV Instit. cap. 15, Monasteria Cœnobarum, nisi lupanaria sceleratorum, vel conventicula schismaticorum: Anachoretas autem, Magdeburgenses Centuriatores Centur. IV, cap. 6 et 40. monstra quædam humana, vel ursos potius, ac Mysanthropos appellandos censuerunt.

Soli restant Laici, quibus etsi mirum in modum adulentur Lutherani, ut ea ratione major Clericis ac Monachis conflatur invidia, verumtamen adsunt Anabaptistæ, qui nec Laicis pareunt, dum jurisdictione magistratus, magistratibus urbes, urbibus genus humanum spoliant, atque ad eam formam regimen universum revocant, quæ non modo Reipublicæ ipsorum, sed ipsi etiam generi humano, si passim usu recipiatur, extremam ruinam, atque exitium possit afferre. Sed enim haud scio, plusne Laicis Anabaptistæ noceant vexando, ac detrahendo, an cumulando, et blandiendo Lutherani. Detrahunt illi populo Christiano politicam potestatem, sine qua salus Reipublicæ terrenæ in apertum discrimen, interitumque vocatur. Augent contra Lutherani eundem populum etiam Ecclesiastica potestate, ut nimirum ducantur Pastores ab ovibus, et imperent Imperatoribus milites, atque interim pereat res Christiana, pereat Christi regnum, pereant animæ, quarum salutem propria vita, et sanguine Dei Filius emerat.

Quæ cum ita sint, ad omnes pertinet, qui in Ecclesia Catholica Doctoris munere funguntur, impiis hæreticorum conatibus, vel Satanæ potius consiliis et furori occurrere, et omnes Ecclesiæ partes, omnia membra, omnes ordines pro viribus protegere, ac tueri. A nobis vero non modo charitas Christiana, et onus a majoribus impositum flagitat, sed etiam cogit ordo disputationum, ut ad eas controversias explicandas aggrediamur, quæ sunt de tribus illis Ecclesiæ partibus, id est, Clericis, Laicis, Monachis, ab hæreticis hujus temporis excitatæ. Quando enim pro capite militantis Ecclesiæ, proque ipsa Ecclesia, tum in Conciliis congregata, tum etiam diffusa toto orbe terrarum, pro nostrarum virium tenuitate pugnaverimus: Illud unum est reliquum, ut pro membris ejusdem Ecclesiæ, pro nostra virili parte dimicemus, et Christo duce, atque imperatore, omnia hostium tela clypeo veritatis, et gladio verbi Dei discutamus.

Ordo Disputationis de Clericis.

Igitur disputatio de Clericis (nam ab ea exordium esse, tum antiquitatis, tum etiam dignitatis ordo nos admonet) octo partibus continetur. Primum enim, de ipso nomine Clericorum disserendum erit. Deinde de vocatione, sive electione ad sacrum Ministerium. Tertio, de distinctione, numero et officio Ministrorum. Quarto, de cœlibatu hominum sacratorum. Quinto, de solemnibus precibus, et laudibus, certis horis, certoque ordine concinendis. Sexto, de Ecclesiastica tonsura, vel rasura capillorum. Septimo, de possessione temporalium bonorum, sive politico, sive Ecclesiastico jure acquisitorum. Octavo, de exceptione Clericorum a tribunalium civilium potestate. Nihil autem de Sacramento Ordinis, nihil item de Ecclesiastica jurisdictione hoc loco dicendum erit, quod ea partim ad quæstiones de Sacramentis, partim ad quæstiones de Pontifice, et Conciliis pertinere videantur.

CONTROVERSIARUM

DE MEMBRIS ECCLESIAE

LIBER PRIMUS

DE CLERICIS.

CAPUT I.

De nomine Clerici et Laici.

Quid hæc nomina Clerici atque Laici sibi velint, nemini dubium esse puto. Tametsi enim Græcam originem habeant, tamen trita sunt, ac pervulgata. Quis enim ignorat idem esse *λαϊκοί* Græcis, quod populum Latinis? Idem illis, *κλήρος*, quod sortem, sive hæreditatem nobis? Inde igitur laici dicti sunt quasi plebei, ac populares, quibus nulla pars functionis Ecclesiasticæ demandata est; Clerici autem quasi Domini sors, et hæreditas, qui divino cultui consecrati, procuranda religionis ac rerum sacrarum, Deo ipso jubente, providentiam, ac sollicitudinem susceperunt: « Clericus, inquit S. Hieronymus in epistola ad Nepot. interpretetur primo vocabulum suum, et nominis definitione prolata, nitatur esse quod dicitur. Si enim *κλήρος* Græce, sors Latine appellatur, propterea vocantur Clerici, vel quia de sorte sunt Domini, vel quia ipse Dominus sors, id est, pars Clericorum est. » Cur autem hæreditas sortis nomine appelletur, illa ratio reddi solet, quod hæreditas in plures sorte plerumque dividatur. Unde est illud Propheta Ps. LXXVII: *Sorte divisit eis terram in funiculo distributionis* (1).

Accedit quod licet ad unum aliquem hæreditas tota perveniat, id tamen non electio-

ne, sed sorte fit: Nascuntur enim ut plurimum, non fiunt hæredes. Quis autem laboravit, quis operam dedit, ut hujus potius quam illius filius et hæres nasceretur? Atque huc Apostulus Paulus, Chrysostomo teste, respexit cum ait, scribens ad Coloss.: *Dignos nos fecit in partem sortis sanctorum*. Et rursus ad Ephes.: *In quo nos sorte vocati sumus* (2). Non quod (ut Lutherani volunt) æterna beatitudo nullis meritis acquiratur, sed quod ad gratiam et adoptionem filiorum Dei sine ullo opere nostro vocemur. Falluntur enim Pelagiani, qui priores partes homini, posteriores vero Deo tribuunt in conversione ac pœnitentia peccatoris. Quomodo enim sorte vocamur, si nos ipsi Deum ullo nostro vel opere vel conatu præveniamus?

Nemo igitur gratiam invocat, nisi præventus a gratia; nemo eligit Deum, nisi prius electus a Deo, nemo diligit, nisi prius dilectus: Aversos ille convertit, errantes revocat, invenitur a non querentibus, palam apparet non interrogantibus. Quia tamen quod nobis sors est, Deo providentia, et prædestinatio est, propterea sapienter Apostolus simul jungit utrumque, cum ait: *In quo nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum voluntatis ejus* (3). Sed de his hæcenus.

Habemus igitur quid Clericorum at Laicorum nomen significet. Hinc autem prima inter nos, et hæreticos quaestio nascitur, recte ne, an secus, quidam inter Christianos Clerici, quidam laici nominentur. Lutherani enim et Calvinistæ tametsi minime negant, quod ad rem attinet, ministerium verbi, et

(1) Psal. LXXVII, 54. — (2) Coloss. I, 12; Eph. I, 11. — (3) Eph. Ibid.